

nizamlanan kira rejiminin Millî Korunma içine alınıp alınmayacağı ve bu hususta Hükümetin noktai nazarı nedir?

REİS — İktisat ve Ticaret Vekili.

İKTİSAT VE TİCARET VEKİLİ ABDULLAH AKER (İzmir) — Trabzon Mebusu Sayın Emrullah Nutku arkadaşının kira rejimi hakkındaki 13 . XI . 1956 tarihli sözlü sorusuna cevap arz ediyorum:

Arkadaşım ihtikâra karşı şiddetli ceza hükümlerini ihtiva eden Millî Korunma Kanununa muvazi olarak kira rejiminin düzenlenmesi hakkında Hükümetin ne düşündüğünü sormaktadır.

Kira mevzuu evvelece Millî Korunma Kanununun 30 ncu maddesiyle tanzim edilmiş iken, mezkûr kanunun mahiyeti icabı fevkalâde zamanlara munhasır olduğu ve Kira Kanununun daha devamlı bir rejime tâbi tutulması uygun olacağı mülâhazasıyla müstakil bir kanunun Yüksek Meclisçe kabul buyurulmuş olduğu malûmdur. Mezkûr kanun lüzumlu ceza müeyyidelerini ihtiva etmekte ve bugün için kira işlerinin tekrar Millî Korunma Kanunu gibi mahiyeti itibariyle fevkalâde hallere munhasır ve binaenaleyh geçici mahiyette olan bir rejime tâbi tutulması için sebep görülmemektedir.

Ancak Kira Kanununun müessir şekilde tatbiki ve icabediyorsa müeyyidelerin aynı kanun çerçevesi dâhilinde teşdidi üzerinde durulabilir.

Kanunun tatbikatı için büsbütün ayrı bir murakabe cihazı tesisine mahal görülmemekte, tarafların karşılıklı menfaatleriyle alâkalı olan kira mevzuunun ihtilâf ve şikâyet halinde adli mercilere takibi mümkün bulunmaktadır.

REİS — Emrullah Nutku.

EMRULLAH NUTKU (Trabzon) — Muhterem arkadaşlar, bu mevzu sayın vekilin cevaplandığı kadar basit bir mevzu olmaktan çıkmıştır. Kira meselesi senelerden beri bu memleketin, bu milletin ıstırap mevzuudur.

Geçen senelerde Yüksek Meclisiniz bir kanun tedvin etmek için bâzi arkadaşların yaptığı teklifler üzerine harekete geldi ve Meclisin bir kanun çıkarmak istemesi karşısına Hükümet serbest rejimi muhafaza ve müdafaa etti. Şimdi asıl dâva buradan başlıyor. Hükümet kira rejiminin serbest olmasına taraftar olduğuna

göre... (Soldan «böyle şey yok» sesleri) Var efendim var, bir tarafta serbest kira rejimi var, bir yanda da ahvali fevkalade sebebiyle Millî Korunma Kanunu tatbik edilmekte. Bir yandan beş on kuruş fazlasına sattı diye vatandaşları ağır mahkûmiyetlere çarptırınız fakat diğer taraftan her ay yüzlerce lira fazla kira alana bir şey yapmayız.

MUHİTTİN ÖZKEFELİ (Samsun) — Haber verdin de takip mi edilmedi?

EMRULLAH NUTKU (Devamla) — Arkadaşlar kira ve mesken dâvası bir zaruret ve ihtiyacın dâvasıdır. Halk sokakta kalmamak için daima mal sahibinin arzularına boyun eğmektedir. Hâlâ birçok gayrimenkullerden, birçok mal sahipleri hava paraları almaktadır. Kanun yaptınız, 1953 senesindeki kontratlardaki kiraları dondurdunuz. Ona rağmen kiracılar, belediye meclislerinin emsal kira diye yaptıkları takdirler dairesinde fazla kiralar ödemektedir. Bâzi mal sahipleri kanunun müeyyidelerinden korkmadan çok fahiş kiralar alıyorlar ve bunlara vatandaş olarak kiracılar boyun eğmekte devam etmektedir.

Blimde, Türkiye Kiracılar Cemiyetinin, İzmir Kiracılar Cemiyetinin ve bu meyanda birçok kiracıların koca dosya olmuş mektupları vardır. (Soldan, «mahkemeye ver» sesleri), (Soldan, «bize gelmedi» sesleri) Arkadaşlar, demek ki, size göndermeye lüzum görmüyorlar, bize gönderiyorlar. (Sağdan alkışlar).

Şimdi ben size bir şey söyleyeyim. Sizi üzmiyorum arkadaşlar : Kira meselesi ve kira mevzuu sayın mebuslar için bir itham vesilesi yapıyor. Herkes, «mibuslar mal sahibi oldular, kiracıları düşünmüyorlar» diyor. (Gürültüler) Rica ederim, mevzuu sükûnetle dinliyelim. Kira mevzuu, Millî Korunma Kanunu fevkalâde ahval sebebiyle tedvin edilirken, 30 ncu maddeyi teşkil ediyordu. Zaten böyle olması da lâzım idi. Çünkü arkadaşlar, kira maliyet unsuru ile sıkı sıkıya alâkalı bir mevzudur. Millî Korunma Kanunu ile kâr hadlerini tahdid ediyorsunuz, kirayı tahdid etmiyorsunuz. Bu nasıl olur, arkadaşlar? Maliyet unsuru tesbit etmedikten sonra bir vatandaşa, fahiş fiyatla mal sattı diye ceza vermenin hakkaniyetle bir alâkası olduğunu ben anlamıyorum. («Bu doğru» sesleri).

MUHİTTİN ÖZKEFELİ (Samsun) — Bu söylediklerinin bu mevzu ile ne alâkası var?